

SINKKONEN WSOY JARI

Nuoruusikä

Miten lapsesta tulee
nuori aikuinen?

© JARI SINKKONEN JA WSOY 2012

KANSI JA SARJA-ASU ANNA MAKKONEN

ISBN 978-951-0-50153-5

PAINETTU EU:SSA

SISÄLLYS

Prologi	9
Miltä murrosikä tuntuu	13
Tartu hetkeen	15
Muutoksia havaittavissa	17
Minusta on moneksi	20
Nuoruusiän kasvu ja keskushermoston kehitys	23
Puberteetin alkaminen ja kulku	23
Miten kehitys etenee	24
Puberteetin alku on aikaistunut, ja se on yhteydessä	
lasten lihomiseen	27
Geeneillä on suurin merkitys	29
Fyysiset muutokset heijastuvat psyykeen	30
Huolia kasvusta ja kehityksestä	33
Kehoonsa tyytymättömät nuoret	35
Keskushermoston kehitys nuoruudessa	37
Hämmästyttävät ihmisaivot	38
Nuoruusiän paradoksit	40
Mitä aivoissa tapahtuu nuoruusiässä	42
Amal	45
Itsenäistymisen haikeus ja riemu	50
Nuoren mieli kuohuu	50
Nuori itsenäistyy, mutta kapinointi ei ole välttämätöntä	51

Ollako vai eikö olla	53
Narsismi haavoilla, häpeä uhkaamassa	55
Tärkeintä on kelvata kavereille	57
Kun kaikki on noloa	58
Häpeä sulaa, jos sille voi nauraa yhdessä	60
Nuori ei saa jäädä yksin kysymyksineen	62
Eteneminen vaatii vanhan kertaamista ja vauhdin	
ottamista lapsuudesta	63
Kahdenkeskisyydestä kolmenkeskisyyteen	64
Pienestä tytöstä ja pojasta puberteetin kynnykselle	66
Taantuminen kehityksen palveluksessa	69
Nuoruuteen kuuluu menetyksiä ja niiden suremista	70
Ikuisesti keskenkasvuinen	73
Peter Pan -syndrooma?	75
Miksi Peter Pan ei halunnut kasvaa?	76
Vaikea teiniangsti: tapausselostus	78
Poika umpikujassa	79
Aikuiset ovat falskeja ja epäluotettavia	81
Kiintymyssuhteet ja itsenäistyminen	83
Itsenäistyminen ei merkitse suhteiden katkeamista	
vanhempiin	85
Turvallisuus ennen kaikkea	88
Turvattomat kiintymyssuhteet	90
Kiintymyssuhteet nuoruusiässä	92
Miten turvattomuus ilmenee	94
Kapinoivien nuorten kamalat vanhemmat	98
Seksuaalinen kehitys: onnea ja ongelmia	102
Masturbaatio on laajimmin harjoitettu seksuaalisuuden	
muoto	103
Onko sooloseksi syntiä?	104
Kuriton penis ahdisti kirkkoisä Augustinusta	106
Onania, kaikkien sairauksien... äiti?	107
Masturbaatioon liittyy monenlaisia mielikuvia	109
Aikuista seksuaalisuutta kohti	110
Ei enää lapsi, ei vielä mies	112

Lapsuuden ja nuoruuden välimaastossa	114
Karkotus paratiisista	115
Seksuaalisuuden kypsyminen vaatii aikaa	117
Jokaisen ihmisen seksuaalisuus on ainutkertainen psykofyysinen rakenne	118
Turvallisuudentunne ja seksuaalisuus kietoutuvat toisiinsa	121
Vanhemmat ja nuoren seksuaalisuus	124
Mielitymyksestä omaan sukupuoleen	126
Kiinnostavia spekulaatioita	128
Homofobia on juurtunut syvälle	131
Miten suhtautua nuoreen, joka on epävarma seksuaalisesta suuntautumisestaan?	133
Kaverit ja vapaa-aika	136
Rakastuminen ja seurustelu	139
Parinmuodostuksen ensiaskeleita	139
Halua, rakastuminen ja kiintymys	141
Rakkaus on kuin salamanisku	144
Evoluution näkökulma seurusteluun ja rakkaussuhteisiin	147
Kuka haluaa ja mitä	149
Kun rakkauteen tulee ryppyjä	151
Romantiikka ei ole onneksi kuollut	153
Lemmensurujen vaikutuksia ei pidä aliarvioida	156
Miksi seurustella?	158
Ville	160
Aggression kohtalot nuoruusiässä	164
Oikeutettu kiukku ja väkivalta ovat eri asioita	165
Laidasta toiseen	167
Terveestä aggressiosta	169
Mistä väkivalta sikiää	171
Varhainen traumatisoituminen on yhteydessä väkivaltaisuuteen	173
Häpeäraivo on silmitöntä	175
Moni nuori rikollinen on ressurkka	177
Miksi tavalliset nuoret häiriköivät	179

Lisäävätkö väkivaltaiset pelit aggressiivisuutta?	181
Miten rajoittaa pelaamista – vai eikö pitäisi rajoittaa ollenkaan?	182
Pojat itse kertovat	183
Pojat kertovat motiiveistaan	184
On syytä huoleen, mutta ei paniikkiin	186
Koulumaailman kiusaajat ja kiusatut	188
Kiusaaminen on sielunmurhaa	189
Kiusanteon monet muodot	190
Nöyryyttäminen ja häpäiseminen ovat keskeisiä kiusanteon motiiveja	192
»Me» olemme hyviä, »nuo» ovat surkeita	194
Tehokas interventio?	196
Psykopatia	197
Jonesboron nuoret ampujat	198
Jokaisessa meistä asuu pikku psykopaatti	199
Psykopaatin muotokuva	201
Psykopatian biologiaa	203
Voidaanko psykopatiaa hoitaa?	205
Nuori on altis erilaisille riippuvuuksille	208
Kaikilla riippuvuuksilla on yhteisiä piirteitä	209
Monenlaisia riippuvuuksia	210
Kokeilusta riippuvuuteen	214
Huumeiden ongelmakäytön ja riippuvuuden tunnusmerkit	217
Viinan kirot	218
Suomalaiset nuoret juovat humalahakuisesti	218
Rankka alkoholinkäyttö on vaarallista varsinkin nuorelle	220
Alkoholin vaikutukset	222
Nuorten päihdehäiriöiden hoito	224
Muutos käynnistyy kotoa	225
Tupakka	227
Miksi kukaan haluaa aloittaa tupakoinnin	228
Kannabis	230
Käyttäjien kertomaa	232

Seksualisoitunut ja pornoistuva kulttuurimme on nuorelle vahingollinen	234
Pornoa käyttävät erityisesti nuoret miehet	235
Nuoren seksiriippuvuus	236
Porno esineellistää varsinkin tyttöjä, mutta ei se poikienkaan kehitystä edistä	238
Aivopesu tuottaa surullisia tuloksia	241
Esineellistämisen äärimuoto on joukkoraiskaus	242
Porno kypsyvän nuoren ajatusmaailmassa	244
Luova asenne tekee elämästä elämisen arvoista	247
Nuoruudessa luovuus voi puhjeta kukkaan	247
Luovuuden olemuksesta	249
Jokainen luova ihminen leikkii	252
Isabel ja hänen merkilliset veistoksensa	254
Nick Martens ja omapäinen Bach-tulkinta	256
Luova lahjakkuus on houkuteltava esille	258
Musiikilla on nuorille erityinen merkitys	260
Musiikin juuret ovat ihmisruumiin toiminnoissa	263
Musiikki puhuttelee monia mielen kerroksia	264
Musiikki nuoren kehityksessä	266
Musiikki terapian välineenä	267
Tulevaisuus	270
Lähteet	272

PROLOGI

Nuoruus on voitettava viisaudella, ei voimalla

PUBLILIUS SYRUS

Tätä kirjaa kirjoittaessani en ole voinut välttyä palaamasta nuoruusmuistoihin. Hyvänen aika, niistä ajoistahan on yli kaksikymmentä vuotta! Aikaa on kulunut sen verran, että voi taivastella päivien rientoa ja maailman muuttumista. Se onkin ollut huikean nopeaa, ja olen ihmeteltyt, onko ihmiskunnan historiassa tapahtunut koskaan niin paljon niin lyhyessä ajassa kuin viimeksi kuluneiden viidenkymmenen vuoden aikana. Tiedän päivitelleeni asiaa aikaisemminkin erilaisissa yhteyksissä, mutta kontrasti öljylampuilla ja karbidilampuilla valaistun lapsuudenkotini ja tämän päivän maailman välillä on valtava. Tulivat ne sähköt lopulta sinne Kunnasniemelle, kun olin kaksivuotias, mutta puhelinta ja televisiota saatiin odottaa vielä kauan.

Nuoret vaivautuvat vanhusten seurassa.

MENANDROS

Nuorten elämää seuratessa tuntee itsensä muinaiseksi roomalaiseksi tai etruskiksi. Vaikka osaan hakea tietoa netistä ja käyttää sähköpostia, en edes uneksi samanlaisista tietotekniikan käyttöaidoista, joita murrosikäisillä nuorilla on. He käyttävät netin

mahdollisuuksia uskomattoman näppärästi ja osoittavat sillä alueella sellaista älykkyyttä ja luovuutta, jonka ymmärtämiseksi ja arvostamiseksi omat hoksottimet eivät riitä.

Mietin kirjan rakennetta suunnitellessani, pitäisikö minun perehtyä suosituimpiin elektronisiin peleihin ja ottaa selkoa IRC Galleriasta, mesettämisestä ja Facebookista. Luovuin ajatuksesta aika nopeasti: ei se ole minun alaani. Olisin kuitenkin joutunut tyytymään pintaraapaisuun. Väkivaltaisten pelien merkityksestä nuorten mielenterveydelle kirjoitan lukemieni tutkimusten pohjalta, mutta yhtään peliä en ole pelannut.

Facebookissakaan en ole, mistä on seurannut tiettyjä hankaluuksia. Se helpottaisi yhteydenpitoa joihinkin kaukana asuviin omaisiin. Haastattelemistani kolmestatoista nuoresta kaikki taisivat käyttää Facebookia. He kävivät vähintään katsomassa kaveripyynnöt, mutta muutamat viihtyivät siellä päivittäin tunnin, puolentoista verran.

Kun en ole aiheessa sisällä, on siteerattava siihen paremmin perehtyneen kirjoittajan tekstiä. Ote on Santeri Laurilan loistavasta ylioppilasaineesta *Mihin tarvitsemme Facebookia?* (Suomen Kuvalehti n:o 27, s. 39, 2009).

»Facebook-ihminen on eräänlainen elävän ihmisen negatio – kaikkea, mitä elävä, autenttinen ihminen ei ole. Facebook-ihminen voi esimerkiksi olla useassa paikassa yhtä aikaa keskustellen eri ihmisten kanssa eri asioista. Facebook-ihminen on kaikkivoipa ja haavoittumaton. Siksi myös jokaista ihmismieltä kalvava kysymys 'mitähän muut minusta ajattelevat?' vaivaa Facebook-todellisuudessa paljon vähemmän kuin oikeassa elämässä – pystyyhän käyttäjä säätämään hyvinkin tarkkaan, mitä kaikkea itsestään muille ihmisille kertoo.»

Facebook antaa ihmiselle mahdollisuuden määritellä oman identiteettinsä selkeästi ja riidattomasti. Reaalielämässä hän on pulassa miettiessään kuka on, ja miten itsensä määrittelisi. Nuoruusiässä kysymys on erikoisen polttava, johan Erik Eriksonkin puhui kauan sitten nuoruusiästä identiteettikriisin aikana. Kas, Facebook tulee hätiin. Santeri Laurilan sanoin »Facebook-todelli-

suudessa, jossa 'tosi on vain epätoden momentti', tästä olemassaolon perusrivistä on mahdollista vapautua. Valitset vain Facebook-minillesi uskonnon, poliittisen vakaumuksen, ammatin ja muut määreet valmiista valikoista – ja kas vain, muutamalla klikkauksella tiedät kuka olet! Ja niin tietävät kolmesataa ystävääsikin.»

Tämän kirjan tarkoituksena on kertoa, että asiat eivät ole noin yksinkertaisia. Pahoittelen, etten tälläkään kerralla voi antaa ohjeita kiukuttelevan murrosikäisen »kohtaamiseen» vaan suosittelen vanhempia »onkimaan» nuoren mieltä ja etsimään sieltä harmien syvempiä syitä. En käsittele nuoruusiän vaikeita psyykkisiä häiriöitä, koska se olisi laajentanut aihepiiriä kohtuuttomasti.

*Nuoruuden verevyys keventää ihmissydämen
ja houkuttaa mielen moniin hairahduksiin.*

THEOGNIS

Nuorilla on kohonnut riski tulla riippuvaiseksi tupakasta, päih-teistä tai pornosta. Siksi olen valinnut hieman saarnaavan nuotin puhuessani addiktioista. Monet vanhemmat pitänevät epätoden-näköisenä, että heidän oma nuorensa voisi olla kiinnostunut net-tipornosta. Kentältä ja tutkimuskirjallisuudesta kantautuu aivan toisenlaisia viestejä, joten käsittelen aihetta aika laajasti. Alakoulu-laisetkin ovat katselleet pornoa ja yrittäneet toteuttaa näkemään-sä livenä kaverien kanssa – ihan täällä koti-Suomessa. Päätä ei ole syytä panna pensaaseen missään asiassa.

Mitään kauhukabinettia en ole halunnut rakentaa nuor-ten pahoinvoinnista ja heitä vaanivista uhkista. Siksi haastattelin muutamia nuoria saadakseni kuvan tämän päivän nuoren elämäs-tä. Haastateltavani olivat »sairaana mukavia», valoisia, hauskoja, vastavuoroisia, puheliaita ja sosiaalisia nuoria. Harva oli syntynyt kultalusikka suussa; taustat ja tulotasot vastasivat hyvinkin taval-lisia suomalaisperheitä. Joukossa oli useita eroperheiden nuoria, ja koulumenestys vaihteli tyydyttävästä kiitettävään. Heitä jutut-taessani tunsin oloni keventyvän: tavallinen nuori on aika... nor-maali.

Kiitän lämpimästi haastatteluihin suostuneita nuoria samoin kuin niitä nuoria, jotka ovat laatineet koulussa kirjoitelman minua varten jostakin nuoruuteen liittyvästä aiheesta. Kiitän myös rehtoreita ja opettajia, joita ilman tämän aineiston kerääminen ei olisi ollut mahdollista. Nuorten nimet olen luonnollisesti muuttanut, enkä mainitse koulujenkaan nimiä.

Sain erään viime vuoden parhaista ideoistani, kun pyysin Lotta Kokkoa kirjoittamaan haastattelut puhtaaksi. Kiitokset, Lotta!

Kiitän WSOY:n Kirjallisuussäätiötä ja Suomen Kulttuuri-rahastoa saamastani taloudellisesta tuesta.

Tämän kirjan omistan pitkäaikaiselle muusalleni »since 1981», eli vaimolleni Mirjalle.

Helsingissä 8.2.2010

Jari Sinkkonen

Sitaatit Publilius Syrukselta, Menandrokselta ja Theognikselta löytyvät teoksesta A. Kivimäki, P. Myllykoski & S. Vesterinen: *Antiikin ajatuksia*. WSOY, 2000.

MILTÄ MURROSIKÄ TUNTUU

»Jossain päin kehoani meni virta päälle ja matka alkoi toden teolla. Puberteetti. Se tapahtui kuudennen luokan keväällä eikä mitenkään dramaattisesti, tulin vain yhtäkkiä tietoiseksi muutoksesta. Ruumissani ei tapahtunut mitään, ulkoisia merkkejä ei ollut nähtävillä, vaan muutos tapahtui aivoissa. Siellä sisällä liikahti jotain, sinne ikään kuin muutti joku. Joku, joka muistutti minua, mutta oli kuitenkin joku toinen. Elämäni ilmestyi tasapainottomuutta, jota en aina kyennyt hallitsemaan. Kärsimättömyyttä, jota en pystynyt edes itse ymmärtämään. Lisäksi kiinnostukseni seksiä kohtaan kasvoi odottamattoman, todella yllättävän voimakkaasti.»

(Mikael Niemi: Populäärimusiikkia Vittulajänkältä.
Suom. Outi Menna Like 2001.)

»Murrosikä on ihana ja ihan kamala juttu. Ihanaa on, kun tietää, ettei ole enää mikään pikkulapsi. Voi tehdä enemmän asioita ja saada hiukan enemmän omaa vastuuta (välillä sekin kyllä painaa). Mutta toisaalta tässä on noin sata huonoa puolta. Jotkut aikuiset saattavat puhutella joko liian pieneksi tai vanhaksi. Äänensävyistä ja sanoista voi lukea kaiken tekoymmärryksen: 'Minä ymmärrän sinua, tahdon olla ystäväsi. Minuun voit luottaa, olenhan itsekkin ollut nuori' paistaa liian selvästi tekohymyn läpi. Mutta nuorethan muuttuvat koko ajan. Ei meitä voi kukaan tajuta.

Muita ärsyttäviä juttuja on mielialan vaihtelut. En vain aina pysty hallitsemaan itseäni, ja joskus jopa toivon, että mun sydän muuttuisi hammasrattaiksi, jotka voisi öljytä kerran kuussa, niin ne toimisivat niin kuin pitääkin. Joskus mun pää meinaa haljeta, kun ihmiset ahtaa muhun ihan liikaa asioita yhdellä kertaa. Koulukaverit ja niiden huolet, omat sydänsurut ja ihan kaikki. Kunto, harrastukset (joita mulla on vain vähän), kehon sisäiset jutut (menkoista tulee aina välillä ihan hullu selkäkipu), ja nykyään myös univaikeudet. Niin, ja tietokone. Sitä aikuiset ei tajua, vaikka se on ainoa väline, jolla mä voin kommunikoida mun kavereiden kanssa. Mullakin on oma, isompi kaveripiiri, mutta ne kaikki on nettikavereita, ja ne asuu jossakin Vesala–Karkkila–Espoo–Kuusamo -seuduilla. Joku voisi luulla, että ne on jotain pedareita, kun sellaisiakin on, mutta ne on kyllä todistestusti oikeita nuoria, ja me tavataan aina joitakin kertoja vuodessa. Muu kommunikointi käy koneen välityksellä tai tekstareilla.»

(Tyttö 13 v, Helsinki).

Takavuosien nuorella pojalla ja tämän päivän nuorella tytöllä on paljon yhteistä, vaikka maailma on muuttunut nopeasti. Yksilötasolla muutokset tapahtuvat aivoissa, ruumiissa ja tunne-elämässä samalla tavalla ja suunnilleen samassa järjestyksessä kaikkina aikoina, ja samat kysymykset omasta itsestä, kehityksestä ja suhteista ikäovereihin ja vanhempiin askarruttavat nuoria aina. Paljon on muuttunutkin: tietokoneet, pelit, kännykät, Facebook, IRC-Galleria ja muut nykynuorelle välttämättömät tai ainakin tutut asiat eivät kuuluneet Tornionjokilaakson poikien elämään 1960-luvun lopulla. The Beatles ja »roskn roll musis» riitti repäisemään kuilun nuorten ja aikuisten välille.

Murrosiässä mielialoilla on taipumus ailahdella. Esikoisen tullessa murrosikään monet vanhemmat kokevat eräänlaisen déjävuvu -ilmiön: aivan kuin olisi palattu kymmenkunta vuotta ajassa taaksepäin. Meidän Tiina/Taavi oli ihan samanlainen kolmevuotiaana. Nämä kaksi kehitysvaihetta – uhmaikä ja murrosikä – ovatkin monessa suhteessa samankaltaisia. Se johtuu siitä, että monet vaativat ja samaan ajankohtaan osuvat kehitystehtävät johtavat

toisinaan voimakkaisiin tunnepurkauksiin ja kontrollin menettämiseen («mun pää meinaa haljeta»). Tunnepurkaukset ovat luonnollinen seuraus vaikeasti ratkaistavasta ristiriidasta kahden yhtä voimakkaan ja keskenään vastakkaisen pyrkimyksen välillä. Uhmaiässä lapsi ailahtelee vauvaiän paratiisin huolettomuuden ja leikki-iän omatoimisuuden välillä; murrosiässä hän kaipaa yhtäältä latenssi-iän turvallisuuteen, äidin ja isän lähelle, mutta haluaa toisaalta päästä irti aikuisten holhouksesta ja olla heistä täydellisen riippumaton.

Nuorta askarruttavat oman ruumiin muutokset ja huoli siitä, meneekö kaikki niin kuin pitääkin. Hän on ehtinyt tottua turvalliseen ja mukavaan olotilaan tekevänä ja toimivana latenssilapsena, joka käy koulua, harrastaa ja touhuaa kaikenlaista kaverien kanssa. Oma rooli ja psyykinen identiteetti tyttönä tai poikana on selvä ja elämä kaikin puolin mallillaan. Sitten aivoihin «muuttaa joku», joka muistuttaa itseä mutta on kuitenkin joku toinen. Seurauksena on melkoinen myllerrys; varsinkin nuoruusiän alkuvaiheessa tapahtuu paljon ja nopeasti kaikilla tasoilla. Silloin nuori on erikoinen haavoittuva vahingollisille kokemuksille, mutta onneksi myös menestyksellä ja myönteisillä kokemuksilla on taipumus jäädä mieleen.

TARTU HETKEEN

Aikuisten ennakkoluulot loukkaavat syvästi kaikkia nuoria, joita haastattelin tai jotka kirjoittivat minulle. On inhottavaa, että vanhemmat epäilevät tupakoinnista tai alkoholin käytöstä, vaikka selaisesta ei ole mitään merkkejä, tai kun myyjät terästävät huomioon: kas, myymälään tuli nuoria, jotka varmasti tahtovat varastaa täältä jotakin. Monet tahtoivat vakuuttaa aikuisille, että «emme me niin huonoja ole kuin te kuvittelette».

Nuoruus on hetkessä elämistä. Eräs poika sanoi mottonsa olevan «carpe diem», tartu hetkeen. Se elämä on kovin intensiivistä ja täyteläistä, ja paineita tulee joka suunnasta. Opettajat teettävät paljon töitä, ja arvosanoja pitäisi korottaa. Vanhemmat

»valittavat» heikoista koenumeroista, kaverit kutsuvat, ja seurustelusuhteitakin pitäisi solmia. Oman ruumiin kehitys mietityttää. Kovin paljota ei vielä kiinnosta, mitä kahdenkymmenen vuoden päästä tapahtuu, sillä se aika on niin mahdottoman kaukana. Erään 15-vuotiaan pojan sanoin »35-vuotiaat alkavat jo varmaan ajatella vanhenemista enemmän, sillä se on jo lähempänä. 15-vuotiaan näkökulmasta ajattelen, että 35-vuotias on jo vanha, mutta toivottavasti tunnen itseni silloin vielä vetreäksi ja nuoreksi. Olen todennäköisesti vielä hyvässä kunnossa, ellei mitään ihmeempää ole tapahtunut, ja toivottavasti vielä terveenä».

»Menen lukioon ja sen jälkeen jatko-opiskelemaan jonnekin, koska en halua yleissivistykseni loppuvan peruskouluun. En ole vielä yhtään ajatellut tulevaisuuttani, en jaksa vielä huolestua siitä», kirjoittaa toinen samanikäinen poika. »Olen yrittänyt parantaa numeroitani, mutta kaikissa aineissa en ole onnistunut. Kulutan suuren osan ajasta pelaamalla lautapelejä, tietokonepelejä ja konsolipelejä, joten sekin saattaa vaikuttaa tulevaisuuteeni. Se, keitä tapaan netissä, vaikuttaa mielipiteisiini. Joku saattaa esittää hyviä näkökulmia ja perustella kantansa, joten minäkin voin omaksua sen mielipiteekseni. Oikeastaan en edes haluaisi kasvaa isoksi, isona joutuu menemään töihin ja tekemään paljon enemmän itse, ei vain siivoamaan huoneensa tai tekemään muita pieniä asioita. Tulevaisuuden ajattelu on hyvin masentavaa. Olen viidentoista, ja se on hyvä ikä, koska on paljon vapautta mutta vähän velvollisuuksia.»

Viisitoistavuotiaan tytön mukaan »nuoruus on aikaa, jolloin pitää nauttia elämästä täysillä ja pitää hauskaa. Viettää aikaa kavereiden ja perheen kanssa ja kokee erilaisia asioita. Opiskeluakaan ei saa unohtaa, mutta siitä ei saa ottaa liikaa paineita. Ystävät ovat tärkeitä koko elämän ajan, mutta erikoisesti nuoruudessa, sillä aikuiset eivät aina välttämättä ymmärrä kaikkea, mitä niille yrittää kertoa, tai on tehnyt jotakin sellaista, mikä on niiden mielestä väärin, vaikka se olisi omasta mielestä hauskaa ja normaalia. Ystäville on helpompaa kertoa asioita, joita vanhemmat eivät ymmärrä laisinkaan. Nuoruudesta kannattaa ottaa kaikki irti, sillä sitä aikaa ei saa enää koskaan takaisin.»

9789510501535

ETUKANNEN KUVA: SUSANNE WALSTRÖM / JOHNÉR TAKAKANNEN KUVA: VEIKKO SOMERPURO
38.1 / 14.61 ISBN 978-951-0-50153-5 WWW.WSOY.FI

MIKÄ KAIKKI ASKARRUTTAA NUORIA JA HEIDÄN VANHEMPIAAN? RELATKAA – TÄRKEINTÄ ON OLLA AITO!

Nuoruusikä kuohuineen, jengiytymisineen ja jopa käytöshäiriöineen kuuluu lapsen luonnolliseen kehitysvaiheeseen siinä missä leikki-ikäisen uhmakin. Keskusteluyhteyden säilyminen vaatii kuitenkin avoimuutta ja rohkeutta, ja mitä enemmän arkiselle yhdessäololle varataan aikaa, sitä varmemmin ratkaistaan perheiden pattitilanteita.

Teoksessa tarkastellaan nuoruusiän eri vaiheita lasten ja nuorten parissa tehdyn kliinisen työn pohjalta sekä lukuisten haastattelujen ja kouluyhteistyön kautta. Kirja sisältää myös runsaasti tietoa hormonien puberteetti-ikä vaikutuksista sekä riippuvuuksien syntymisestä.

”Kirja niille, joita nuorison kysymys ’ketä kiinnostaa’ ei pelota, vaan joita nuoriso kiinnostaa. Oikeesti.”

Silja Kosola, Lääkärilehti

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri, lääketieteen tohtori Jari Sinkkonen tunnetaan monista asiantuntevista ja humoristisen lämpimistä terveys- ja kasvatustietoteoksistaan.